

ELTE BTK Assziriológiai és Hebraisztikai Tanszék
/ MTA Judaisztikai Kutatóközpont
2008/09, II. (tavaszi) félév
Komoróczy Géza

Az ókori Kelet története:

Az i. e. 2. évezred

BBN-ASZ-242.2, BBN-HEB-231.1, BBN-TÖR-202, TÖ-212

Időpont: péntek, 14:00–15:30

Hely: Múzeum körút 4, F épület, 234

V. dolgozat

09/05/22

J a v í t ó í v

Írja le és próbálja azonosítani az alábbi képet (részlet!):

< 10

Csiszolt kagyló berakás (valamilyen panel része)

M: ca. 10 cm

Szeme külön beillesztett fekete kövecské / bitumen

Mari, Istar-templom, ED II (i.e. 3. évezred közepe)

Harcos, felsőteste meztelen, de a bal vállán hosszú leopárdbőr sál, vastag gyapjú szoknyát visel, fején lapos bórsapka

Mezítláb

Bal kezében harci szekerce (fém¹ fej fa nyélen)

Kinyújtott jobb kezében talán íj lehetett, s ez esetben a bal combjánál lévő tárgy bőr tegez lehet, nyílvevesszőkkel

Mettől meddig tartott:

A.D. 5. század	401–500
12. század B.C.E.	1200–1101
i.e. 2. évezred	2000–1001

3–3; minden rossz válasza: -3

Az olympiai éra melyik évében “volt” Róma alapítása: **i.e. 776 – i.e. 753 = VI/4**

3

Jelölje aláhúzással a kakukktojást (mind a négy sorban külön!):

5–5

a) Ahet-Aton – Alasia – Antakye – Arbailu– Asdod: Alasia (sziget; a többi helység)

b) Babylón – Esnunna – Hana – Mari – Szippar: Esnunna (a Tigris–Dijála térségében; a többi az Euphratész mellett)

c) Hammurápi – III. Hattusilis – Horemheb – III. Thotmesz – I. Tukulti-Ninurta:

Horemheb (uzurpátor; a többi legitím király)

d) Alsó-Zábu – Balih – Marassantijas – Murat-Su – Óxosz: **Marassantijas (egyedül ez ömlik tengerbe)**

Hol éltek az alábbi népek (adja meg mind az ókori térség / ország nevét, mind a mai országnevet):

4(=2+2)–4, ha minden válasz jó: +10

Amálék	Kanaántól délre – Negev (Izrael)
edomiak	Transz-Jordánia déli térsége (Jordánia)
gutik	a Zagrosz-hegység déli / délnyugati térsége (Irán)
jebúsiak	Jeruzsálem (Izrael)
kaskák	Anatólia északi része / Pontus (a Fekete-tengertől D.-re, Töröko.)
kassúk	Babylónia (Irág)
luviaiak	D.-DNy.-Anatólia (Töröko.)
peléstim / Peleset	= filiszteusok, Kanaán déli tengerpartja (Izrael – Gázai övezet)
sumerek	D.-Mezopotámia (Irág)
szutúk	szíriai nomádok az Euphratész középső szakaszától D.-re (Szíria)

Hol van / volt:

4(=2+2)–4, ha minden válasz jó: +5

Ahhijava	Kis-Ázsia Égei-tengeri partvidékének D.-i része
Jamhad	Aleppo királyság (Szíria)
Kús	a Nílus I. kataraktájától délre (Egyiptom–É.-Szudán)
Mittani	a Hábúr térsége (Szíria)
Náiri országok	a D.-Kaukázus térsége (Uruatri / Urartu)
Punt	(Szomália)
Szubir / Subartu	ÉK.-Mezopotámia / Asszíria / a Tigris középső szakaszától Ny-ra (Irág)

Elemesse és értelmezze az alábbi szöveget:

20

Ha egy (1) *avélum* úton lévén, ezüstöt, aranyat, drágakövet vagy egyéb, a kezében lévő holmit egy (értsd: másik) (2) *avélumnak* átadott, és szállítás céljából elküldte vele, az az *avélum* azonban bármit, amit elszállított, ott, ahova elszállította, nem adott át, hanem elvette (értsd: magánál / ~nak tartotta meg / felhasználta): a szállítmány gazdája erre az *avélumra* azt, hogy valamit, amit elszállított, nem adott át, bizonyítsa rá, s ez esetben ez az *avélum* a szállítmány gazdájának mindazt, ami átadott neki, ötszörösen adja meg.

Hammurápi “törvény”- / ítélet-minta gyűjteménye, 112. §

Megjegyzendő mozzanatok: szállítási megbízás / szerződés – az út: kereskedelmi út (*harránum*) – szabad emberek közötti ügylet: megbízás (a díj itt nincs meghatározva) – a szállítmány pénz értékű (NB: az ezüst a pénz), de a szöveg nem zár ki egyebet sem – az eltulajdonítás szankciója – *compensatio* – az (1) *avélum* nem feltétlenül tulajdonos: lehet kereskedő – a (2) *avélum* minősége nem meghatározott, lehet ő is kereskedő – a (2) *avélumot* a “törvény” visszaélésben elmarasztalja, de nem minősíti tolvajnak – bizonyítási kötelezettség (a módja itt nincs meghatározva) – *ha* – (akkor) szerkezet (utóbbi itt a : jelzi) / *protaszisz* (múlt idő) – *apodoszisz* (jelen-jövő idő / felszólító mód)

Hová menne el képzeletben a legszívesebben az i.e. 2. évezredi ókori Keleten?; miért?; mire volna kíváncsi? (Tömör, konkrét tárgyi indokolást leírásokat kérek) →

15

09/05/22/KG